

Američko bibliotečko društvo
Odjel za referentne i korisničke usluge

American Library Association (ALA)
Reference and User Services Association
(RUSA)

RUSA-ine smjernice za izradu bibliografije

Asocijacija informacijskih stručnjaka -
bibliotekara, arhivista i muzeologa

Association of Informations Professionals -
Librarians, Archivists and Museologists

Sarajevo, 2015.

RUSA-ine smjernice za izradu bibliografije

Prevela Minela Đelmo

Asocijacija informacijskih stručnjaka
bibliotekara, arhivista i muzeologa
BAM

Sarajevo, 2015.

Izdavač

Asocijacija informacijskih stručnjaka
bibliotekara, arhivista i muzeologa, BAM
Web stranica: <http://www.bam.ba>; E-mail: bam@bam.ba

BAM – edicija povremenih prijevoda, knjiga 3
ISSN 2303-7180

Uređivački odbor

Dr. sc. Senada Dizdar, mr. sc. Nadina Grebović-Lendo, dr. sc. Lejla Hajdarpašić, mr. sc. Amra Rešidbegović i Biserka Sabljaković, prof.

Glavna i odgovorna urednica

Mr. sc. Amra Rešidbegović

Naziv originala

RUSA Guidelines for the Preparation of a Bibliography

Autorizirani prijevod

American Library Association (ALA)
The Association of Specialized and Cooperative Library Agencies
(ASCLA)
Reference and User Services Association (RUSA)

S engleskog prevela

Minela Đelmo

Stručna redakcija prijevoda

Dr. sc. Lejla Hajdarpašić

Štampa

PrintLine

Tiraž

100

Sarajevo, 2015.

BAM – edicija povremenih prijevoda

Knjiga 1: Izjava IFLA-e o obaveznom primjerku;

Izjava IFLA-e o djelima nepoznatih autora;

Knjiga 2: Darovi za zbirke: smjernice za biblioteke

Knjiga 3: RUSA-ine smjernice za izradu bibliografije

Štampanje publikacije podržala je:

Fondacija za bibliotečku djelatnost

© Zaštićeno autorsko pravo Američkog bibliotečkog društva

Pripremio Odbor za bibliografije Sekcije za razvoj i vrednovanje zbirki i RUSA-in Odjel za referentne i korisničke usluge Američkog bibliotečkog društva 1992. godine. Revidirao RUSA-in Odbor za standarde i odobrio RUSA-in Upravni odbor u junu 2001. godine. Revidirao i ažurirao u junu 2008. godine Odbor za razvojne politike i procjene zbirki, a odobrio RUSA-in Odbor za standarde i smjernice u julu 2009. godine. Odobrio RUSA-in Upravni odbor, u martu 2010. godine.

Uvod

Ove *Smjernice*, nastale kao „Kriteriji za vrednovanje bibliografija“, usvojio je Odbor za referentne usluge (RASD) 1971. godine. Revizija tih *Smjernica* pod današnjim imenom, „Smjernice za izradu bibliografije“ odobrena je od strane Upravnog odbora 1982. godine, a mogu se pronaći u RQ22 (Jesen 1982): 31-32. Odbor za bibliografije je mnoge dijelove revizije *Smjernica* iz 1982. godine zasnovao na „Kriterijima za vrednovanje enumerativne bibliografije“ koje je pripremio Odbor za bibliografske usluge za Kanadu 1979. godine.

„Godine 1992. Odbor je predložio manje opsežnu reviziju od one koja je usvojena 1982, ali su željeli ojačati tekst dodavanjem anotacija i više pristupnih tačaka da bi bilo jasnije navedeno šta se tačno podrazumijeva pod standardnim bibliografskim oblikom.“

U periodu 2007-2009. godine Odbor za razvojne politike i procjene zbirki predložio je minimalne promjene *Smjernica* uključujući elektronske bibliografije, podatke o autoru, pravovremenost i historiju.

Izvorne *Smjernice* usvojio je 1971. godine Odbor za referentne usluge i revidirao i ažurirao 1982. i 1992. godine Odbor za bibliografije Sekcije za razvoj i vrednovanje zbirki Odjela za referentne i korisničke

usluge (RUSA). Reviziju iz 2001. godine pripremio je Odbor za standarde i smjernice, a da bi se odražavao tehnološki razvoj usljed sve većeg širenja štampanih i elektronskih bibliografija, te da bi se sačinili još određeniji i čvršći principi uključeni u izradu bibliografije, bez obzira na njen format. *Smjernice* su namijenjene svim članovima bibliotečke zajednice.

Za potrebe ovih *Smjernica*, bibliografija je sistemski popis bibliografskih jedinica unutar predmeta (vidi 3.2). Bibliografije mogu postojati kao samostalna djela ili se mogu pojaviti na kraju istraživačkih dokumenata.

Primjereno krajnjim korisnicima, autor(i) mogu izabrati korištenje uobičajenih termina za opis konačne bibliografije, kao što su „vodič“, „pronalaženje pomoći“ ili „istraživački vodič“.¹

¹ Termini primjereni za englesko govorno područje; u našim jezicima ovi termini nisu uobičajeni (prim. prev.)

1. Svrha

1.1 Osigurati da postoji značajna potreba za bibliografijom, kako bi se njena izrada opravdala.

1.2 Uklopiti temu u opću shemu dostupnih bibliografskih izvora, bez nepotrebnog dupliciranja. Ako slične bibliografije postoje, treba ih pregledati, a zatim izričito navesti jedinstveni doprinos nove bibliografije.

1.3 Jasno navesti temu i definirati predmet u preliminarnoj izjavi.

2. Područje

2.1. Jasno definirati područje.

2.2. Težiti ka cjelovitosti unutar postavljenih ograničenja (vremensko razdoblje, geografsko područje, medij, jezik, knjižni fond, kvalitet, ciljani korisnici, itd.).

2.3. Identificirati i opisati sve formate na odgovarajući način.

3. Metodologija

- 3.1. Osigurati informaciju o izvorima i načinima njihove izrade.
- 3.2. Uključiti sve jedinice unutar definiranog predmeta. Bibliografska jedinica je entitet u bibliografiji: knjige, članci, izvještaji, rukopisi, zvučni i video zapisi, lične mrežne stranice i/ili cjelokupna mrežna mjesta, kompjuterski programi ili ispisi, filmovi, grafikoni i dr. Provjeriti sve jedinice koje nisu ispitane lično od strane autora.

4. Organizacija

4.1. Principi organizacije:

- 4.1.1. *Organizirati građu u skladu sa definiranim predmetom i ciljanim korisnicima.*
- 4.1.2. *Organizirati građu tako da je moguće koristiti bibliografiju na temelju najmanje jednog organizacijskog pristupa bez korištenja prateće dokumentacije kao što je registar.*
- 4.1.3. *Po potrebi, obezbijediti više načina pristupa. Načini pristupa uključuju i korisnu*

organizaciju građe i pristupačne metode za pretraživanje te građe.

4.1.4. *Razviti shemu za klasificiranje bibliografije, tako da je korisnicima logična i jednostavna za razumjeti.*

4.1.5. *Koristiti prepoznatljiva obilježja navigacije i druge čvrste principe koji se odnose na izgled i veličinu datoteke za bibliografije objavljene na internetu.*

4.2. *Neophodne komponente:*

4.2.1. *Osigurati izjavu o području i cilju svake bibliografije.*

4.2.2. *Osigurati objašnjenje kako koristiti bibliografiju.*

4.2.3. *Osigurati opis svih skraćenica korištenih u bibliografiji.*

4.2.4. *Osigurati i sadržaj i registar ili registre. Za elektronski oblik uključiti tražilicu ili omogućiti pretraživanje po ključnim riječima.*

4.2.5. *Opisati registre sa dovoljno detalja da bi se osigurale prihvatljive razine opoziva i preciznosti. Upotrijebiti terminologiju registara prikladnu i definiranom predmetu i ciljanim korisnicima.*

4.2.5.1. Osigurati unakrsne uputnice adekvatne za standardne referentne svrhe.

4.2.5.2. Ako je potrebno, osigurati više registara za potpun pristup građi.

4.3. Poželjne osobine:

4.3.1. *Razmotriti uključivanje brojčanog označavanja bibliografskih jedinica.*

4.3.2. *Razmotriti uključivanje podataka o lokaciji primjeraka bibliografskih jedinica, ako nisu odmah dostupne.*

4.3.3. *Uključiti linkove na dostupne cjelovite tekstove u elektronskim bibliografijama ukoliko nema ograničenja autorskih prava.*

5. Anotacije / napomene

5.1. Osigurati anotacije ili napomene na jednom od sljedeća tri nivoa:

5.1.1. *Informativni – koristiti informativne napomene prvenstveno kad priroda i razlog uključivanja naslova nisu jasni. Ograničiti upotrebu ovog najnižeg nivoa opisa za one bibliografije sa sveobuhvatnim pristupom oblasti koju pokrivaju.*

5.1.2. *Anotacijski – za opisne napomene uključiti dovoljno sadržaja kako bi se omogućilo korisnicima da odluče da li žele ili ne žele vidjeti izvor. Osigurati napomene barem na ovom nivou za svaku bibliografiju koja je imenovana kao „anotirana“.*

5.1.3. *Kritički ili evaluacijski – imati obrazovanu osobu u oblasti koja će zapaziti razlike prilikom pisanja kritičkih procjena i osigurati da je vrijednost svake jedinice procijenjena u odnosu na druge radove u oblasti. Osigurati anotacije na ovom nivou za svaku bibliografiju koja je imenovana kao „kritička“ ili „evaluacijska“.*

5.2. U svakom slučaju osigurati sažete i informativne anotacije ili napomene na nivou pogodnom za ciljane korisnike. Ukoliko je drugi izvor korišten za anotacije, navesti ga na odgovarajući način.

6. Bibliografski format

6.1. Omogućiti dovoljno informacija za jednostavno identificiranje bibliografskih jedinica u svrhu bibliografije i potreba ciljanih korisnika.

6.2. Dosljedno slijediti odabrani standardizirani bibliografski format. Primjeri tih standarda

uključuju, ali nisu ograničeni na one opisane u *The Chicago Manual of Style*, *The MLA Style Manual* i *Publication Manual of the American Psychological Association*.

7. Pravovremenost

- 7.1. Minimizirati vremenski raspon između završetka bibliografije i njene objave. U uvodnim napomenama jasno navesti kada je bibliografija završena.
- 7.2. Izdati bibliografije koje su namijenjene da budu aktuelne što je duže moguće nakon objavljivanja liste bibliografskih jedinica.
- 7.3. Povremeno se osvrnuti na životni ciklus bibliografije i procijeniti njen trenutni značaj.

8. Tačnost

- 8.1. Osigurati da su reference tačne i bez tipografskih grešaka.
- 8.2. Osigurati da su informacije date u anotacijama i na drugim mjestima činjenično tačne i gramatički ispravne.

8.3. Uzeti u obzir moguće ispravke nakon objavljivanja.

9. Oblik

9.1. Izraditi bibliografiju u jasnom obliku i tipografiji.

9.2. Izraditi dovoljno čvrste štampane primjerke radi česte upotrebe.

9.3. Dizajnirati bibliografiju tako da cijena bude prilagođena ciljanim korisnicima, bez gubljenja bitnih odlika koje olakšavaju njenu upotrebu.

10. Kumulacija

10.1. Kumulativno dopunjavati tekuće bibliografije kad god je to moguće.

11. Distribucija

11.1. Pravilno promovirati i distribuirati objavljene bibliografije u štampanom ili elektronskom obliku u skladu sa formatom uključujući napomenu o bilo kojem standardu nacionalne bibliografije koji postoji.

Izvor

"Guidelines for the Preparation of a Bibliography",
American Library Association, September 29, 2008.

<http://www.ala.org/rusa/resources/guidelines/guidelinespreparation> (Accessed February 24, 2015)

Document ID: 7eb1f189-60bb-5614-addd-586c4a8e6ed7

Copyright 2015 Reference and User Services
Association

Used by permission www.ala.org/rusa

ISSN 2303-7180

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

011/016

RUSA–ine smjernice za izradu bibliografije /
prevela Minela Đelmo. – Sarajevo : Asocijacija
informatičkih stručnjaka - bibliotekara, arhivista
i muzeologa, 2015. – 18 str. ; 21 cm. – (BAM edicija
povremenih prijevoda, ISSN 2303-7180 ; knj. 3)

Prijevod djela: RUSA guidelines for the preparation
of the bibliography. – Bibliografija : str. 17.

ISBN 978-9958-9934-8-0
COBISS.BH-ID 21932806

BAR-CODE